

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 37/99

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 2. septembra 1999 zloženom z predsedu senátu JUDr. Tibora Šafárika a členov senátu JUDr. Viery Mrázovej a JUDr. Richarda Rapanta prerokoval prijatý podnet [REDACTED], bytom [REDACTED] zastúpeného JUDr. Pavlom Seleckým, komerčným právnikom, Pezinok, Slnecná 48, vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky v súdnom konaní vedenom na Obvodnom súde Bratislava 1 (teraz Okresnom súde Bratislava I) pod sp. zn. 9 C 77/95 a takto

r o z h o d o l :

Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 77/95 **p o r u š i l** právo [REDACTED] na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 prvej vete Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky v Košiciach (ďalej len „ústavný súd“) bol doručený podnet [REDACTED] (ďalej len „navrhovateľ“) na začatie konania podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v

ktorom namietal, že postupom bývalého Obvodného súdu Bratislava 1 (teraz Okresného súdu Bratislava I) v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 77/95 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

V podnete uviedol, že hoci návrh na začatie súdneho konania podal 2. januára 1995, Okresný súd Bratislava I nerozhodol vo veci samej ani ku dňu podania podnetu, t.j. k 17. aprílu 1997. V konaní pred týmto súdom sa domáhal „priznania zápočtu rokov perzekúcie od 1. 7. 1969 do 4. 7. 1972“. Ako odporcu v prvom rade označil Dekanát Lekárskej fakulty UK v Bratislave a odporcu v druhom rade Ministerstvo školstva Slovenskej republiky.

Uznesením ústavného súdu z 27. mája 1999 bol podnet v časti, v ktorej navrhovateľ namietal porušenie svojho práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 77/95, prijatý na konanie. Vo zvyšnej časti bol podnet odmietnutý.

Po prijatí podnetu sa k jeho obsahu vyjadril Okresný súd Bratislava I v tom zmysle, že konanie v uvedenej veci je z pohľadu jeho plynulosti ovplyvnené dvoma skutočnosťami a to že od doručenia návrhu do 30. júna 1999 vo veci konali štyria sudcovia a že prevzatie a naštudovanie jednotlivých vecí tohto súdneho oddelenia si zákonite vyžadovalo značný časový priestor pri bežnom vybavovaní približne 380 nevybavených vecí a ďalej skutočnosťou, že žalobca (v konaní pred ústavným súdom navrhovateľ) sa na pojednávanie nedostavil s odôvodnením, že jeho vec je dostatočne zadokumentovaná. K vyjadreniu pripojil faktografiu o vykonaných úkonoch súdu.

Účastníci konania po výzve ústavného súdu zo 7. júna 1999 sa vyjadrili, že netrvajú na tom, aby sa o podnete konalo ústne pojednávanie podľa § 30 ods. 1 a 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“). So zreteľom na vyjadrenie účastníkov ústavný súd v súlade s

citovaným ustanovením zákona č. 38/1993 Z. z. rozhodol vo veci samej bez ústneho pojednávania.

II.

Pri rozhodovaní o predmetnej veci ústavný súd vychádzal zo zistení, ktoré vyplynuli z obsahu spisu zn. 9 C 77/95 Okresného súdu Bratislava I s prihliadnutím na obsah podnetu a vyjadrenia procesného súdu. Išlo najmä o tieto skutočnosti:

- Navrhovateľ 2. januára 1995 doručil Mestskému súdu v Bratislave žalobu na začatie konania vo veci priznania zápočtu rokov perzekúcie. Mestský súd v Bratislave uznesením č. k. 16 S 4/95-2 zo 7. februára 1995 vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť a spis po právoplatnosti uznesenia postúpil vecne príslušnému Obvodnému súdu Bratislava 1 na ďalšie konanie. Spis bol doručený Obvodnému súdu Bratislava 1 30. marca 1995. Na výzvu tohto súdu z 23. mája 1995 navrhovateľ 16. júna 1995 predložil ďalší exemplár návrhu.

- Konajúci súd 17. júla 1995 vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Proti výzve podal navrhovateľ 17. augusta 1995 „odvolanie“, v ktorom namietal, že so zreteľom na povahu sporu je konanie od súdneho poplatku oslobodené. - V čase od 31. júla 1995, kedy bolo na výzvu súdu doručené vyjadrenie odporcu v druhom rade (Ministerstva školstva SR), až do 3. apríla 1997 (vyjadrenie odporcu v druhom rade zaslané žalobcovi) nebol zo strany pracovníkov súdu vykonaný žiadny úkon. Na žiadosť ústavného súdu zo 16. júla 1997 bol spis predložený 2. decembra 1997 a z ústavného súdu vrátený 17. apríla 1998.

- Po prevzatí spisu ďalšou sudkyňou JUDr. Hadrbulcovou, t.j. od 1. júla 1998, bol prvý úkon súdu urobený až 16. júna 1999, kedy sudkyňa vyžiadala pripojiť k spisu zn. 9 C 77/95 spis zn. 18 C 5/96.

Ústavný súd po vykonanom dokazovaní dospel k týmto skutkovým a právnym záverom:

Konanie, ktoré trvá viac ako 4 roky a v priebehu štvorročného obdobia konania sa prejavujú ničím neodôvodnené prietahy spočívajúce v nedostatočnej činnosti súdu v čase od 31. júla 1995 do 3. apríla 1997 a tiež od 1. júla 1998 do 16. júna 1999, nemožno ospravedlniť iba zmenou zákonných sudcov a časovou náročnosťou na

naštudovanie problematiky sporu. Naviac argument o vybavovaní vecí viacerými sudcami je administratívnej povahy a nemôže byť prijatý ako dôvod nerešpektovania kritéria „primeranej lehoty“.

Okrem toho medzi skutočnosťami, ktoré ústavný súd skúma pri posudzovaní, či konanie spĺňa kritérium „primeranej lehoty“, patrí aj zložitosť prejednávanej veci i správanie sa žalobcu, ktoré by mohlo prispieť k zbytočným prieťahom. V danej veci nešlo o zložitosť skutkovej a právnej problematiky, keďže išlo o posúdenie doby perzekúcie pre jeho nároky vyplývajúce z mimosúdnej rehabilitácie, čo vo svojich písomnostiach adresovaných konajúcemu súdu opakovane zdôrazňoval. Okrem iného aj vo svojom odvolaní proti výzve na zaplatenie súdneho poplatku, ten nezaplatil, keďže toto konanie je od súdnych poplatkov oslobodené. Ani argument o správaní sa žalobcu nemôže vyvážiť nečinnosť súdu. Občiansky súdny poriadok umožňuje, aby konajúci súd postupoval podľa § 1 až 3 upravujúcich spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov kvalifikovaným postupom súdu. Konanie podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) je jednou zo záruk zákonnosti, a tým aj ústavnosti konania súdov. Súd prípravou pojednávania vytvára predpoklady, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jednom pojednávaní. Podľa § 114 v spojení s § 119 ods. 1 O. s. p. odročenie pojednávania je možné len z dôležitých dôvodov (čím nie je napr. doručovanie predvolania žalobcovi na pojednávanie z nesprávnej adresy). V neposlednom rade súdom nariadený dôkaz výsluchom účastníka (v danom prípade žalobcu) môže súd zabezpečiť jeho predvedením (ustanovenia § 131 ods. 1 v spojení s § 52 O.s.p.).

Hoci zásadne nie je v právomoci ústavného súdu, ktorý je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a len v ústavou ustanovených prípadoch aj zákonnosti, bližšie sa zaoberať zákonnosťou postupu súdu, pre objektívne posúdenie porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 prvej vete ústavy je nevyhnutné, aby sa zaoberal aj jednotlivými (konkrétnymi) už uvedenými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, nerešpektovaním ktorých došlo k porušeniu aj základných princípov konania, akými sú hospodárnosť a rýchlosť konania, avšak bez presadzovania rýchlosti na úkor zákonnosti a spravodlivosti rozhodnutia.

Keďže účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdneho orgánu, vyhovel ústavný súd podnetu navrhovateľa a vo veci samej rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Košiciach 2. septembra 1999

JUDr. Tibor Šafárik
predseda senátu